

TÜRK LİRASINA ÇEVİRİLEN YABANCI PARALAR VE ALTIN HESAPLARI İÇİN KUR FARKI, FAİZ, KAR PAYI İLE DİĞER KAZANÇLARA İLİŞKİN KURUMLAR VERGİSİ İSTİSNASI GETİRİLDİ

ÖZET

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 14'üncü madde eklenmiş olup; 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını ve altın hesaplarını Türk lirasına çeviren ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlığı, bu kapsamda açılan **en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendiren mükelleflere** elde etmiş oldukları kur farkı kazançları, vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançları için düzenlemede belirtilen esaslar kapsamında kurumlar vergisi istisnası getirilmiştir.

İstisna hükümleri, aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanacaktır.

Gerçek kişi mükellefler ile kurumların 31 Aralık 2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, 2021 yılına ilişkin istisnadan yararlanabilmeleri için dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme (17 Şubat 2022) tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri gerekmektedir.

Türk lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda bu madde kapsamında istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler, **vergi ziyai cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte tahsil olunacaktır.**

Sirkülerimizde konuyla ilgili hazırlanan Tebliğ taslağı ve Merkez Bankası Tebliği'nin Kanun düzenlemesi ile birlikte değerlendirilmesine ilişkin görüşlerimize de yer verilmiştir.

29.01.2021 tarih ve 31734 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan [7352 sayılı VERGİ USUL KANUNU İLE KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN](#) ile ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 14'üncü madde eklenmiş ve 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını ve altın hesaplarını Türk lirasına çeviren ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, **bu kapsamda açılan en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendiren mükelleflere** elde etmiş oldukları kur farkı kazançları, vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançları için düzenlemede belirtilen esaslar kapsamında kurumlar vergisi istisnası getirilmiştir.

Düzenleme uyarınca;

(1) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi hükmüne istinaden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak; kurumların **31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar** Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan **en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri** durumunda **aşağıda belirtilen kazançlar kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur.**

- Bu fıkra kapsamındaki yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan **kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ila 31/12/2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden** kısmı,
- 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevrilen hesaplarla ilgili oluşan **kur farkı kazançları** ile söz konusu hesaplardan **dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar.**

(2) Birinci fıkra kapsamına girmemekle birlikte, kurumların **31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar** Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı **en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda** oluşan **kur farkı kazançlarının,** geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle Türk lirasına çevrildiği tarih arasına isabet eden kısmı

ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur.

(3) Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda Türk lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur.

(4) Maddede öngörülen süre ve şekilde dönüşüm kuru/fiyatı üzerinden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına çevrilen yabancı paralar ile altın hesaplarına ilişkin olarak bu istisnaya sınırlı olmak üzere Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası¹ hükmü uygulanmayacaktır.

(5) Maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan istisna hükümleri, aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan **gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanacaktır.**

(6) Türk lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda bu madde kapsamında istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler, **vergi ziyaı cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte tahsil olunacaktır.**

Düzenleme yukarıdaki olmakla birlikte Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ (SAYI: 2021/14) in istisna düzenlemesi ile çelişen hükümleri bulunmaktadır.

Öte yandan 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında

¹ KVK Madde 5/3 –“... (3) İştirak hisseleri alımıyla ilgili finansman giderleri hariç olmak üzere, kurumların kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlarına ilişkin giderlerinin veya istisna kapsamındaki faaliyetlerinden doğan zararlarının, istisna dışı kurum kazancından indirilmesi kabul edilmez.”

değerlendirmeleri durumunda belirtilen kazançlarına ilişkin kurumlar vergisi istisnası hakkında açıklamaların yer aldığı, Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'n de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı (Seri No: 19) hazırlanmış olup; uygulamada tereddüt yaratacağı değerlendirilen ve Tebliğ taslağında açılı kavuşturulmasının ya da değiştirilmesinin faydalı olacağı düşünülen hususlar mevcuttur.

Bu hususlara sadece dikkate çekmek ve meslek mensuplarının farkındalığını artırmak adına aşağıda yer verilmiştir.

1) İstisna düzenlemesinden yararlanabilmek için vadeli mevduat hesabı kaç aylık süre için açılmalıdır?

Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 14.madde düzenlemesi uyarınca kurumların ve bilanço esasında defter tutan gerçek kişilerin **31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını**, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan **en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri** durumunda elde edilen kazançların kurumlar vergisinden müstesna tutulacağı açıklanmıştır.

Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin döviz tevdiat hesaplarının ve döviz cinsinden katılım fonlarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenleyen TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ (SAYI: 2021/14) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından hazırlanmış ve 21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Daha sonra 11.01.2022 tarih ve 31716 sayılı Resmi Gazetede TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ (SAYI: 2021/14)'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ (SAYI: 2022/1) yayımlanmış ve yurt içi yerleşik **tüzel kişiler** de düzenleme kapsamına dahil edilmiştir. Yayımlanan Tebliğ uyarınca söz konusu destek ödemesinden faydalanılabilmesi için yurt içi yerleşik tüzel kişiler de 20/12/2021 tarihinde mevcut olan, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 tarihinde mevcut olan **ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini** cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyelerini, dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve **yurt içi yerleşik gerçek kişiler için 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli; yurt içi yerleşik tüzel kişiler için ise 6 ay veya 1 yıl vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesabı** açılması ön görülmüştür.

Kurumlar vergisi Kanununda istisnadan yararlanmak için en az 3 ay vadeli bir hesabın açılması yeterli görülmüşken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan 2021/14 sayılı Tebliğde Tüzel kişiler için 6 aylık bir vadeli hesap açılması öngörülmesi uygulamada büyük tereddütler yaratacak niteliktedir. GİB tarafından yayımlanan Tebliğ taslağında da bu konuda herhangi bir açıklama yer almamaktadır.

Tebliğin Kanun düzenlemesine aykırı olamayacağı dikkate alınarak ivedilikle değiştirilmesinde fayda bulunduğu değerlendirilmektedir.

2) Hangi yabancı paralar için istisna düzenlemesinden yararlanılabilir?

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan 2021/14 sayılı Tebliğde söz konusu Tebliğin 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 144 üncü maddesine dayanılarak hazırlandığı; yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 20/12/2021 tarihinde mevcut olan, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 tarihinde mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyelerinin söz konusu Tebliğ düzenlemelerinden yararlanabileceği açıklanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 14. Maddede 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi hükmüne istinaden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak uygulanacak Kurumlar Vergisi İstisnasına ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Gerek Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 14 üncü maddede gerekse konuyla ilgili yayımlanan Tebliğ taslağında hangi yabancı paraların istisna düzenlemesinden yararlanabileceği açık olarak yazmasa da yukarıda yer alan düzenlemeler gereği ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu **hesabı bakiyelerinin Kurumlar vergisi istisna düzenlemesinden yararlanabileceği değerlendirilmektedir.**

3) Kasa Hesabında yer alan yabancı paralara ilişkin değerlendirme farkları istisna düzenlemesinden yararlanabilir mi?

Tebliğ taslağında 31.12.2021 tarihi itibarıyla bilançolarda gözüken kasa hesabında yer alan yabancı paralara ilişkin değerlendirme farklarının istisna düzenlemesinden yararlanıp yararlanamayacağına ilişkin bir hüküm ya da uygulama örneği bulunmasa da; geçici 14. Maddenin birinci fıkrasında “..... dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak.....” ifadesi kullanıldığından Kasa hesabında yer alan yabancı paralara ilişkin değerlendirme farklarının düzenleme kapsamına girmediği değerlendirilmektedir.

4) Gerçek kişiler tarafından 21.12.2021 - 31.12.2021 tarihleri arasında vadeli mevduat hesabına dönüştürülen yabancı paralar istisna düzenlemesinden faydalanabilir mi?

Geçici 14 üncü madde düzenlemesinde kurumların **31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını**, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan **en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri** durumunda yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan **kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmının kurumlar vergisinden istisna olacağı** belirtilmiş, madde de ayrıca bilanço esasına göre defter tutan **gelir vergisi mükelleflerinin de istisna düzenlemesinden yararlanacağı açıklanmıştır. Düzenlemenin yürürlük tarihi ise 29.1.2022 olarak belirlenmiştir.**

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ (SAYI: 2021/14) de ise destek ödemesinden faydalanabilmesi için yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 20/12/2021 tarihinde mevcut olan, **ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini** cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyelerini, dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri öngörülmüştür.

Kanunun yürürlük tarihi 29.1.2022 olduğundan ve geçici 14 üncü maddede 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralar için istisna düzenlemesinden yararlanılabileceği belirtildiğinden 21.12.2021 - 31.12.2021 tarihleri arasında **döviz cinsinden mevduat ve**

katılma hesaplarını TL'ye çeviren mükelleflerin istisna düzenlemesinden yararlanamayacağı değerlendirilmektedir.

Konuyla ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı'nın olumlu ya da olumsuz görüşüne Tebliğ'de yer vermesi tereddütlerin giderilmesi bakımından uygun olacaktır.

5) Gerçek kişiler tarafından 29.12.2021 - 31.12.2021 tarihleri arasında vadeli mevduat hesabına dönüştürülen altın hesapları istisna düzenlemesinden faydalanabilir mi ve vadeli hesap kaç aylık süre için açılmalıdır?

Geçici 14 üncü madde düzenlemesinde Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda Türk lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançların kurumlar vergisinden müstesna tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Düzenlemede ayrıca bilanço esasına göre defter tutan **gelir vergisi mükelleflerinin de istisna düzenlemesinden yararlanacağı açıklanmıştır. Düzenlemenin yürürlük tarihi ise 29.1.2022 olarak belirlenmiştir.**

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından 29.12.2021 tarih ve 31704 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye [ALTIN HESAPLARINDAN TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ \(SAYI: 2021/16\)](#)'de destek ödemesinden yararlanılabilmesi için yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 28/12/2021 tarihinde mevcut olan, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 tarihinde mevcut olan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerinin, hesap sahibinin talebi ile dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilmesi ve yurt içi yerleşik gerçek kişiler için 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli, yurt içi yerleşik tüzel kişiler için ise 6 ay veya 1 yıl vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesabı açılması gerektiği açıklanmıştır.

Kurumlar vergisi Kanununda istisnadan yararlanmak için en az 3 ay vadeli bir hesabın açılması yeterli görülmüşken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayımlanan 2021/16 sayılı Tebliğde Tüzel kişiler için 6 aylık bir vadeli hesap açılması öngörülmesi uygulamada büyük tereddütler yaratacak niteliktedir. GİB tarafından yayımlanan Tebliğ taslağında da bu konuda herhangi bir açıklama yer almamaktadır.

Tebliğin Kanun düzenlemesine aykırı olamayacağı dikkate alınarak ivedilikle değiştirilmesinde fayda bulunduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca Kanunun yürürlük tarihi 29.1.2022 olduğundan ve geçici 14 üncü maddede 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı için istisna düzenlemesinden yararlanılabileceği belirtildiğinden 29.12.2021 - 31.12.2021 tarihleri arasında **altın hesaplarını TL'ye çeviren mükelleflerin istisna düzenlemesinden yararlanamayacağı değerlendirilmektedir.**

Konuyla ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı'nın olumlu ya da olumsuz görüşüne Tebliğ'de yer vermesi tereddütlerin giderilmesi bakımından uygun olacaktır.

6) İstisna tutulacak kur farkının hesabında hangi yöntem kullanılmalıdır?

Kanun düzenlemesinde yer almamakla birlikte; Tebliğ taslağında yer alan örneklerin incelenmesinden istisna tutulacak kur farkının hesabında ilk giren ilk çıkar yöntemi esas alınarak hesaplama yapıldığı görülmektedir. Ortalama kur esas alınarak hesap yapılması halinde istisna tutarı daha farklı bir tutar olarak hesaplanabilir **ancak tebliğde yer alan örneklerde bu yöntem kullanılmamıştır.**

Tebliğ'de uygulama örnekleri ile üstü kapalı bir biçimde açıklama yapmak yerine hangi yöntemin kullanılması gerektiğinin açıkça yazılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Mükellefler değerlendirme farklarını istedikleri yöntem ile yapabilmelidirler.

7) Vade sonu kurunun dönüşüm kurundan yüksek olması durumunda hesap sahiplerine ödenecek “kur farkı – faiz/kâr payı” tutarının kurumlar vergisinden istisna olmasına ilişkin örnekler Tebliğ Taslağında yer almakta mıdır?

Yabancı paralarını ve altın hesaplarını Merkez Bankasının yukarıda bahsedilen Tebliğler kapsamında vadeli TL hesaplarına dönüştüren kurumlar vergisi mükellefleri ve bilanço esasında defter tutan gelir vergisi mükellefleri için Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 14. Maddesi düzenlemeleri uyarınca maddede bahsi geçen diğer kazançlar ibaresi uyarınca vade sonu kurunun dönüşüm kurundan yüksek olması durumunda hesap sahiplerine ödenecek “kur farkı – faiz/kâr payı” tutarının kurumlar vergisinden istisna olması gerekmektedir.

Ancak Tebliğ taslağında yer alan örneklerin hiçbirinde vade sonu kurunun dönüşüm kurundan yüksek ve oluşan kur farkının hesaplanan faiz/kâr payının üzerinde olduğu bir örneğe yer verilmemiştir. İleride tereddüt oluşmaması açısından Tebliğde buna ilişkin de bir örneğe yer verilmesi uygun olacaktır.

Saygılarımızla...

[“7352 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”...>>>](#)

MADDE 2 – 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi hükmüne istinaden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak; kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda aşağıda belirtilen kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır:

- a) Bu fıkra kapsamındaki yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı,
- b) 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevrilen hesaplarla ilgili oluşan kur farkı kazançları ile söz konusu hesaplardan dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar.

(2) Birinci fıkra kapsamına girmemekle birlikte, kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda oluşan kur farkı kazançlarının, geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle Türk lirasına çevrildiği tarih arasına isabet eden kısmı ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır.

(3) Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda Türk lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır.

(4) Bu maddede öngörülen süre ve şekilde dönüşüm kuru/fiyatı üzerinden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına çevrilen yabancı paralar ile altın hesaplarına ilişkin olarak bu istisnaya sınırlı olmak üzere Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

(5) Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan istisna hükümleri, aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanır.

(6) Türk lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda bu madde kapsamında istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler, vergi ziyası cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.”

**TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN
DESTEKLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ
(SAYI: 2021/14)**

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (Değişik: RG-11/1/2022-31716)

(1) Bu Tebliğin amacı, yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin döviz tevdiat hesaplarının ve döviz cinsinden katılım fonlarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılım hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 144 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan mevduat ve katılım bankalarını,
- Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,
- (Değişik: RG-31/12/2021-31706)** Dönüşüm kuru: Döviz tevdiat hesapları ve döviz cinsinden katılım fonu hesaplarında bulunan dövizin Türk lirasına çevrildiği gün Merkez Bankasınca belirlenecek usul ve esaslara göre ilan edilen döviz alış kurunu,
- (Değişik: RG-31/12/2021-31706)** Vade sonu kuru: Türk lirası mevduat veya katılım hesabının vadesinde Merkez Bankasınca belirlenecek usul ve esaslara göre ilan edilen döviz alış kurunu,
- Yurt içi yerleşik gerçek kişi: Yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek kişileri,
- (Ek: RG-11/1/2022-31716)** Yurt içi yerleşik tüzel kişi: Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişileri, ifade eder.

Döviz tevdiat hesapları ve katılım fonlarının vadeli Türk lirası mevduat veya katılım hesaplarına dönüşümü

MADDE 4 – (1) (Değişik: RG-11/1/2022-31716) Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 20/12/2021 tarihinde mevcut olan, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 tarihinde mevcut olan ABD doları, Euro ve

İngiliz Sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilir.

(2) Bankanın bu işlem sonucunda elde ettiği döviz dönüşüm kuru üzerinden Merkez Bankası tarafından satın alınır ve karşılığı Türk lirası ilgili bankaya aktarılır.

(3) **(Değişik: RG-11/1/2022-31716)** Banka tarafından yurt içi yerleşik gerçek kişiler için 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli ve yurt içi yerleşik tüzel kişiler için 6 ay veya 1 yıl vadeli Türk lirası mevduat veya katılım hesabı açılır.

(4) Bankanın mevduat hesabına uygulayacağı faiz oranı Merkez Bankasınca belirlenen bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının altında olamaz. **(Değişik cümle: RG-31/12/2021-31706)** Katılma hesabına sağlanacak getirinin Merkez Bankasının katılım bankaları ile açık piyasa işlemleri kapsamında yaptığı bir hafta vadeli geri satım vaadi ile alım işlemlerinde oluşan maliyetten düşük olması halinde aradaki farkı katılım bankacılığı esasları çerçevesinde katılım bankası karşılayabilir, karşılanmayan kısım için Merkez Bankasınca ödeme yapılmaz.

Vade sonunda kur farkının ödenmesi

MADDE 5 – (1) (Değişik: RG-31/12/2021-31706) Vade sonunda Türk lirası mevduat hesabı sahibine anapara ile faiz, katılma hesabı sahibine ise vade sonundaki katılma hesabı bakiyesi banka tarafından ödenir.

(2) Vade sonu kurunun dönüşüm kurundan yüksek olması ve kur farkı üzerinden hesaplanan tutarın banka tarafından ödenecek faiz veya kâr payından yüksek olması durumunda, kur farkı üzerinden hesaplanan tutardan faiz veya kâr payı düşülerek hesaplanan tutar Merkez Bankasınca mevduat veya katılma hesabı sahibine ödenmek üzere ilgili bankaya aktarılır.

(3) Türk lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması halinde Merkez Bankasınca kur farkına ilişkin ödeme yapılmaz.

(4) Bu uygulama kapsamında açılan Türk lirası mevduat veya katılma hesapları bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen destekten bir defaya mahsus olarak faydalanabilir.

İstisnalar

MADDE 6 – (1) 16/10/2006 tarihli ve 2006/11188 sayılı Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları ile Özel Cari Hesaplar Dahil Bu İşlemlerde Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Bakanlar Kurulu Kararının 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 10/2/2020 tarihli ve 31035 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/3)'in 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ve dördüncü fıkrası hükümleri bu Tebliğ kapsamında açılacak Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

**ALTIN HESAPLARINDAN TÜRK LİRASI MEVDUAT VE KATILMA
HESAPLARINA DÖNÜŞÜMÜN DESTEKLENMESİ
HAKKINDA TEBLİĞ
(SAYI: 2021/16)**

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (Değişik: RG-11/1/2022-31716)

(1) Bu Tebliğin amacı, yurt içi yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin altın cinsinden mevduat ve katılım fonu hesaplarının Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerine sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (e) ve (g) alt bentlerine, 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ve 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 144 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Altın hesapları: Mevduat ve katılım bankalarınca açılan altın depo hesapları ile altın cinsinden katılım fonu hesaplarını,
- b) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan mevduat ve katılım bankalarını,
- c) **(Değişik: RG-31/12/2021-31706)** Dönüşüm fiyatı: Altın hesaplarında bulunan altının Türk lirasına çevrildiği gün Merkez Bankasınınca belirlenecek usul ve esaslara göre ilan edilen gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını,
- ç) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

- d) (**Değişik: RG-31/12/2021-31706**) Vade sonu fiyatı: Türk lirası mevduat veya katılma hesabının vadesinde Merkez Bankasınca belirlenecek usul ve esaslara göre ilan edilen gram altının Türk lirası karşılığı alış fiyatını,
- e) Yurt içi yerleşik gerçek kişi: Yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek kişileri,
- f) (**Ek: RG-11/1/2022-31716**) Yurt içi yerleşik tüzel kişi: Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişileri, ifade eder.

Altın hesaplarının vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesaplarına dönüşümü

MADDE 4 – (1) (Değişik: RG-11/1/2022-31716) Yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 28/12/2021 tarihinde mevcut olan, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31/12/2021 tarihinde mevcut olan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilir.

(2) Bankanın bu işlem sonucunda elde ettiği altın, dönüşüm fiyatı üzerinden Merkez Bankası tarafından satın alınır ve karşılığı Türk lirası ilgili bankaya aktarılır.

(3) (**Değişik: RG-11/1/2022-31716**) Banka tarafından yurt içi yerleşik gerçek kişiler için 3 ay, 6 ay veya 1 yıl vadeli ve yurt içi yerleşik tüzel kişiler için 6 ay veya 1 yıl vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesabı açılır.

(4) Bankanın mevduat hesabına uygulayacağı faiz oranı Merkez Bankasınca belirlenen bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının altında olamaz. Katılma hesabına sağlanacak getirinin Merkez Bankasının katılım bankaları ile açık piyasa işlemleri kapsamında yaptığı bir hafta vadeli geri satım vaadi ile alım işlemlerinde oluşan maliyetten düşük olması halinde aradaki farkı katılım bankacılığı esasları çerçevesinde katılım bankası karşılayabilir, karşılanmayan kısım için Merkez Bankasınca ödeme yapılmaz.

Vade sonunda fiyat farkının ödenmesi

MADDE 5 – (1) Vade sonunda Türk lirası mevduat hesabı sahibine anapara ile faiz, katılma hesabı sahibine ise vade sonundaki katılma hesabı bakiyesi banka tarafından ödenir.

(2) Vade sonu fiyatının dönüşüm fiyatından yüksek olması ve fiyat farkı üzerinden hesaplanan tutarın banka tarafından ödenecek faiz veya kâr payından yüksek olması durumunda, fiyat farkı üzerinden hesaplanan tutardan faiz veya kâr payı düşülerek hesaplanan tutar Merkez Bankasınca mevduat veya katılma hesabı sahibine ödenmek üzere ilgili bankaya aktarılır.

(3) Türk lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması halinde Merkez Bankasınca fiyat farkına ilişkin ödeme yapılmaz.

(4) Bu uygulama kapsamında açılan Türk lirası mevduat veya katılma hesapları bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen destekten bir defaya mahsus olarak faydalanabilir.

(5) (**Ek: RG-11/1/2022-31716**) Bu Tebliğ kapsamında gerçekleştirilecek her türlü işlemin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirildiğine dair kontrol bankalarca yapılır.

İstisnalar

MADDE 6 – (1) 16/10/2006 tarihli ve 2006/11188 sayılı Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları ile Özel Cari Hesaplar Dahil Bu İşlemlerde Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Bakanlar Kurulu Kararının 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 10/2/2020 tarihli ve 31035 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/3)'in 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ve dördüncü fıkrası hükümleri bu Tebliğ kapsamında açılacak Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 7 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.